

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Voorstel van wet

tot wijziging van de Participatiewet in verband met het op onderdelen in balans brengen van de wet tussen bestaanszekerheid, re-integratie en handhaving;

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat de Participatiewet op onderdelen als hard wordt ervaren, dat belanghebbenden hierdoor bestaansonzekerheid kunnen ondervinden, dat uitvoerders te weinig ruimte zien om belanghebbenden in individuele gevallen te kunnen helpen en belanghebbenden te weinig ondersteuning ervaren richting arbeidsmarkt;

Zo is het dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

De Participatiewet wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 3, tweede lid, onderdeel a, wordt „, een bloedverwant in de eerste graad of een bloedverwant in de tweede graad indien er bij één van de bloedverwanten in de tweede graad sprake is van zorgbehoefte” vervangen door „of een bloedverwant in de eerste graad of indien er intensieve mantelzorg wordt verleend door of aan een bijstandsgerechtigde, ongeacht of er sprake is van bloedverwantschap, gedurende de periode dat die zorg wordt verleend”.

B

Artikel 6 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het slot van het opschrift wordt toegevoegd ‘en maatschappelijke participatie’.
2. Het eerste lid, onderdeel c, komt te luiden:
 - c. maatschappelijke participatie: het verrichten van onbeloonde activiteiten, gericht op deelname aan het maatschappelijk leven, die niet leiden tot verdringing op de arbeidsmarkt.

C

Artikel 7, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel a wordt 'sociale activering' vervangen door 'maatschappelijke participatie' en wordt na de puntkomma aan het slot van dat onderdeel 'en' toegevoegd.
2. Onderdeel c vervalt, onder vervanging van '; en' door een punt aan het slot van onderdeel b.

D

In artikel 8, eerste lid, onderdeel a, vervalt 'en de periode van de verlaging van de bijstand, bedoeld in artikel 18, vijfde en zesde lid'.

E

Artikel 8a wordt als volgt gewijzigd:

1. Het opschrift komt te luiden:
Artikel 8a Verordeningen participatie.
2. In het eerste lid, onderdeel a, wordt na 'bij arbeidsinschakeling' ingevoegd 'en maatschappelijke participatie, niet gericht op arbeidsinschakeling'.
3. Het eerste lid, onderdeel b, vervalt onder verlettering van de onderdelen c tot en met e tot b tot en met d.

F

Het opschrift van hoofdstuk 2, paragraaf 2.1., komt te luiden:

§ 2.1. Arbeidsinschakeling en maatschappelijke participatie

G

Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef wordt 'verplicht' vervangen door 'naar vermogen gehouden'.
2. In het eerste lid, onderdeel a, vervalt 'naar vermogen'.
3. In het eerste lid, onderdeel b, wordt 'sociale activering' vervangen door 'maatschappelijke participatie'.
4. Het eerste lid, onderdeel c, komt te luiden:
c. tot maatschappelijke participatie, al dan niet met gebruikmaking van door het college aangeboden ondersteuning, indien arbeidsinschakeling nog niet mogelijk is.
5. In het tweede lid wordt 'een verplichting als bedoeld in het eerste lid, onderdelen a en c' vervangen door 'de verplichtingen, genoemd in het eerste lid'.
6. Het vijfde lid komt te luiden:
5. De verplichtingen, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, b en c, zijn niet van toepassing op de belanghebbende van wie is vastgesteld dat diegene geen mogelijkheid tot arbeidsparticipatie heeft en die mogelijkheid ook niet kan ontwikkelen. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld ten aanzien van het vaststellen van arbeidsongeschiktheid.
7. Er wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:
8. Het college kan de verplichtingen, genoemd in het eerste lid, nader invullen.

H

Artikel 10 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het slot van het opschrift wordt toegevoegd 'en maatschappelijke participatie'.
2. In het eerste lid wordt na 'aanspraak op ondersteuning bij arbeidsinschakeling en' ingevoegd 'maatschappelijke participatie, niet gericht op arbeidsinschakeling, alsmede'.

I

Artikel 12 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding '1.' geplaatst.
2. Er worden drie leden toegevoegd, luidende:
 2. De norm voor bijzondere bijstand, bedoeld in het eerste lid, is € 617,75, waarbij voor gehuwden geldt dat deze over hen gelijkelijk wordt verdeeld.
 3. De norm, bedoeld in het tweede lid, in combinatie met de algemene bijstandsnorm, is niet hoger dan de norm, bedoeld in artikel 21, die geldt voor een 21-jarige of ouder doch jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd, in een vergelijkbare situatie.
 4. Indien de omstandigheden van het geval daartoe noodzaken, kan het college afwijken van de norm, bedoeld in het tweede lid.

J

Artikel 17, derde lid, komt te luiden:

3. Het college stelt bij de uitvoering van deze wet de identiteit van de belanghebbende vast aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder 1° tot en met 4°, van de Wet op de identificatieplicht. Indien een aanvraag voor het recht op bijstand wordt gedaan via DigiD als bedoeld in artikel 3, derde lid, van de Regeling voorzieningen GDI, wordt het college geacht de identiteit van de belanghebbende te hebben vastgesteld als bedoeld in de eerste zin.

K

Artikel 18 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het vierde lid komt te luiden:
 4. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld ten aanzien het verlagen van de bijstand ter zake van het niet nakomen door de belanghebbende van de verplichtingen voortvloeiende uit deze wet.
2. Het vijfde tot en met elfde lid vervallen, onder vernummering van het twaalfde tot vijfde lid.

L

Artikel 18b vervalt.

M

Artikel 24 komt te luiden:

Artikel 24. Afwijking norm gehuwden

Indien een van de gehuwden geen recht op algemene bijstand heeft, is de norm voor de rechthebbende echtgenoot, die:

- a. 21 jaar of ouder doch jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd is en geen kostedelende medebewoner heeft, gelijk aan de norm, bedoeld in artikel 21, onderdeel a;
- b. de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt, gelijk aan de norm, bedoeld in artikel 22, onderdeel a;
- c. jonger is dan 21 jaar, gelijk aan 50% van de norm, bedoeld in artikel 20, eerste lid, onderdeel a.

N

Na artikel 24 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 24a. Afwijking norm alleenstaande ouder met niet-rechthebbende partner

De norm is gelijk aan 90% van de norm, bedoeld in artikel 21, onderdeel b, voor de belanghebbende die:

- a. ouder dan 21 jaar is doch jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd; en
- b. een rechtmatig in Nederland verblijvend kind of kinderen heeft; en
- c. een partner heeft, als bedoeld in artikel 3 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen maar die op grond van artikel 11 van de Participatiewet als niet-rechthebbend geldt.

O

Artikel 31 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het tweede lid, onderdeel g, wordt voor 'vergoedingen en verstrekkingen als bedoeld in artikel 31' ingevoegd 'onkostenvergoedingen, tenzij deze tot het fiscaal loon worden gerekend,' en vervalt ', tenzij voor deze vergoedingen en verstrekkingen bijstand wordt verleend'.
2. In het tweede lid, onderdeel j, wordt na 'kalenderjaar' ingevoegd 'en een bufferbudget als bedoeld in artikel 34b'.
3. In het tweede lid, onderdeel m, wordt na 'giften' ingevoegd 'in totaal tot in ieder geval € 1.200 per kalenderjaar'.
3. In het tweede lid vervallen de onderdelen n, r, y, z en aa.
4. Het vierde lid (nieuw) komt te luiden:
 4. Het tweede lid, onderdelen c en k, zijn niet van toepassing op de persoon die jonger is dan 27 jaar.
5. Onder vernummering van het vijfde en zesde lid tot vierde en vijfde lid, vervalt het vierde lid.

P

Artikel 32 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid komt te luiden:
 2. Inkomen wordt in aanmerking genomen naar de periode waarin de belanghebbende hierover beschikt of in redelijkheid kan beschikken, tenzij:
 - a. het inkomen betreft dat betrekking heeft op een periode waarover een beroep op bijstand wordt gedaan, maar waarover pas na afloop van deze periode in redelijkheid kan worden beschikt. Dat wordt in aanmerking genomen naar de periode waarop dit inkomen betrekking heeft;
 - b. inkomen is waarover al wordt beschikt maar dat bedoeld is om in de toekomst periodiek aan te spreken. Dat wordt in gelijke delen in aanmerking genomen naar die toekomstige perioden.
2. Na het vierde lid wordt een lid toegevoegd, luidende:
 5. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over:
 - a. de wijze waarop inkomsten in aanmerking worden genomen die als loon als bedoeld in artikel 16 van de Wet financiering sociale verzekeringen kwalificeren;
 - b. op welke wijze de aftrek, bedoeld in artikel 31, derde lid, over inkomen als bedoeld in onderdeel a wordt berekend, waarbij percentages kunnen worden bepaald voor het vaststellen van de hoogte van de premies en inhoudingen, bedoeld in artikel 31, derde lid, onderdeel b;

- c. het in aanmerking nemen van de aanspraak op vakantietoeslag, eindejaarsuitkering en individueel keuzebudget over een inkomen;
- d. de wijze waarop wordt gehandeld indien zich technische mankementen voordoen bij het automatisch verrekenen op basis van gegevens uit de polisadministratie, bedoeld in artikel 33 van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen.

Q

Artikel 33 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt na 'wordt de waarde daarvan vastgesteld' ingevoegd 'op de daaruit voortvloeiende lagere bestaanskosten, dan wel'.
2. Na het vijfde lid wordt een lid toegevoegd, luidende:
 6. Indien de belanghebbende mantelzorg verleent, wordt voor de vaststelling van de hoogte van de algemene bijstand het verlenen van deze zorg niet beschouwd als op loon te waarderen arbeid.

R

Artikel 34 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid, onderdeel b, vervalt 'bij de aanvang van de bijstand'.
2. Het vierde lid vervalt.

S

Na artikel 34 worden de volgende artikelen ingevoegd:

Artikel 34a. Verrekening inkomsten uit arbeid met de algemene bijstand

1. De inkomsten uit arbeid worden niet met de algemene bijstand verrekend ten aanzien van degene die:
 - a. de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt: gedurende een aaneengesloten periode van maximaal twaalf maanden voor 15 procent van deze inkomsten per maand, indien dit naar het oordeel van het college bijdraagt aan de arbeidsinschakeling van deze persoon;
 - b. medisch urenbeperkt is: voor 15 procent van deze inkomsten per maand;
 - c. de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt: voor 25 procent en tot € 226,00 van deze inkomsten per maand.
2. Nadat de periode, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, is verstreken kan het college de periode waarin de inkomsten uit arbeid niet worden verrekend verlengen met een door het college te bepalen periode, indien het college een uitbreiding van de arbeidsomvang gelet op de individuele omstandigheden niet mogelijk acht.
3. Indien de periode, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, of het tweede lid, is verstreken zonder dat deze is verlengd, kan het college nogmaals toepassing geven aan het eerste lid indien de persoon nadien een nieuw dienstverband is aangegaan.

Artikel 34b. Bufferbudget

1. Het college kan op basis van individuele omstandigheden aan degene die inkomen uit arbeid en algemene bijstand ontvangt een bufferbudget van maximaal €1.000 per 12 maanden toekennen, indien:
 - a. de belanghebbende als gevolg van inkomstenverrekening instabiliteit in inkomen heeft of zal hebben waardoor die persoon gedurende een of meer maanden op maandbasis minder dan de bijstandsnorm tot zijn beschikking heeft of daar redelijkerwijs over kan beschikken; en

- b. het bufferbudget naar het oordeel van het college bijdraagt aan het werken in deeltijd of aan volledige arbeidsinschakeling van deze persoon.
2. Het college beheert het bufferbudget en wendt dit aan om betalingen aan de belanghebbende te doen, of om onverschuldigd betaalde algemene bijstand te vereffenen vanwege het in aanmerking nemen van inkomsten uit arbeid, voor zover dit naar het oordeel van het college bijdraagt aan de stabiliteit van de inkomensvoorziening in een maand.

T

Aan artikel 35 wordt een lid toegevoegd, luidende:

8. In afwijking van het eerste lid kunnen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kostensoorten worden vastgesteld waarvoor categoriaal bijzondere bijstand kan worden verleend, indien een of meer categorieën belanghebbenden worden geraakt door uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan en deze kosten niet kunnen worden voldaan uit de bijstandsnorm.

U

Artikel 41 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het vierde lid wordt een zin toegevoegd, luidende:

In alle gevallen waar de voorgaande zin niet op van toepassing is, stelt het college betrokkene na melding onverwijld in de gelegenheid een aanvraag in te dienen.

2. Na het tiende lid wordt een lid toegevoegd, luidende:

11. In afwijking van het vierde lid kan het college de aanvraag voor het verstrijken van de termijn van vier weken in behandeling nemen, indien naar het oordeel van het college de omstandigheden van de belanghebbende of het gezin daartoe aanleiding geven.

V

Aan artikel 43 wordt een lid toegevoegd, luidende:

6. Indien een belanghebbende zich onverwijld na afwijzing van een aanvraag voor een uitkering op grond van artikel 78f, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen meldt voor een aanvraag voor algemene of bijzondere bijstand, geldt de datum van melding voor de aanvraag voor die uitkering tevens als melding bedoeld in artikel 44.

W

Na artikel 43 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 43a Gebruik gegevens bij hernieuwde aanvraag

1. Indien na het eindigen van de algemene bijstand binnen twaalf maanden een nieuwe aanvraag wordt gedaan, kan het college de gegevens die bij hem berusten in verband met de eerdere bijstandsverlening gebruiken, indien dit leidt tot een, voor de belanghebbende, minder belastende aanvraag.

2. Het college verifieert de juistheid en actualiteit van de gegevens, bedoeld in het eerste lid, in de beschikbare bronnen en zo nodig bij de belanghebbende.

X

Aan artikel 44 wordt een lid toegevoegd, luidende:

5. In afwijking van het eerste lid kan het college bijstand toekennen vanaf de dag die maximaal drie maanden gelegen is voor de dag waarop de belanghebbende zich heeft gemeld, indien individuele omstandigheden hiertoe noodzaken.

Y

In artikel 47a, tweede lid, wordt na 'hoofdstuk 3,' ingevoegd 'met uitzondering van artikel 32, vijfde lid, onderdeel b, artikel 34b'.

Z

In artikel 47b wordt na '31, tweede lid, onderdeel m, en zesde lid,' ingevoegd '34a,', wordt na '43, eerste, derde, vierde en vijfde lid,' ingevoegd '43a,' en wordt '44, eerste en derde lid' vervangen door '44, eerste, derde en vijfde lid'. PM

AA

Artikel 47c wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid vervallen de laatste twee volzinnen.
2. Het vijfde lid komt te luiden:
 5. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld ten aanzien het verlagen van de bijstand ter zake van het niet nakomen door de belanghebbende van de verplichtingen voortvloeiende uit deze wet.
3. Het zesde tot en met twaalfde lid vervallen onder vernummering van het dertiende en veertiende tot zesde en zevende lid.

BB

Artikel 78### Overgangsrecht

1. Artikel 3, tweede lid, onderdeel a, zoals dat luidde op de dag voor inwerkingtreding van de [citeertitel], blijft gedurende twaalf maanden na die dag van toepassing op een aanvraag van bijstand die uiterlijk op de dag voor inwerkingtreding van dat onderdeel is ingediend.
2. Artikel 31, tweede lid, onderdeel n, zoals dat luidt op de dag voor inwerkingtreding van [citeertitel], blijft gedurende twaalf maanden na die dag van toepassing op de persoon die de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt en aan wie voor de dag van de inwerkingtreding van dat onderdeel een vrijlating is toegekend op grond van dat onderdeel.
3. Van een persoon aan wie op grond van artikel 31, tweede lid, onderdeel r, zoals dat luidde op de dag voor inwerkingtreding van [citeertitel] een vrijlating was toegekend op grond van dat onderdeel, worden de inkomsten uit arbeid met de algemene bijstand verrekend conform artikel 34a, eerste lid, onderdeel a, vanaf de inwerkingtreding van de wet, gedurende het restant van de periode, als bedoeld in voornoemd artikel 31, tweede lid, onderdeel r.

PM

CC

Artikel 83 wordt als volgt gewijzigd:

1. In eerste lid wordt na "met betrekking tot de arbeidsinschakeling" ingevoegd ", maatschappelijke participatie".
2. In het tweede lid wordt "drie jaar" vervangen door "vijf jaar".

Artikel II

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister voor Armoedebeleid,
Participatie en Pensioenen,

C.J. Schouten